

Jean-Miguel Garrigues - dominikanin z klasztoru w Bordeaux, wykładowca dogmatyki w instytutach katolickich Paryża i Tuluzi, idąc w ślad za Doktorami Kościoła, postanowił zająć się tematem Bożych posłańców, pisząc o filozoficznych i teologicznych podstawach przyjęcia prawdy o istnieniu świata aniołów. Przygotował cykl tekstów, które wyjaśniają na czym polega misja danych nam przez Boga przewodników.

Anioł ukrywa się w Boskim świetle, KTÓRE NOSI

W aniele Boże światło udziela się w sposób niematerialny, w pewnym sensie w stanie czystym. Również podczas anielskich objawień człowiek ma duże trudności z odróżnieniem obecności anioła od przejawienia się samego Boga. Anioł ukazuje się zawsze jako nośnik Boskiej jakości; stąd imiona aniołów w Biblii to zazwyczaj imiona Boga. Tak jest w przypadku imion archaniołów, jakie zostały nam wyjawione. „Michał” oznacza „Któż jest jak Bóg?”, „Gabriel” - „Moc Boga”, „Rafał” - „Bóg uzdrawia”

Zatem gdy Bóg objawia swą obecność, wysyła przed sobą posłańca (po grecku angelos). Będąc nosicielem Boskich jakości, załamujących się w nim na zasadzie refrakcji, przekazuje światło Najwyższego. Dlatego człowiek często go nie widzi. Jest nam równie trudno oddzielić obecność anioła od samej Boskiej interwencji, jak odróżnić światło świecy od światła słonecznego w sytuacji, kiedy to pierwsze usytuowane jest przed tym drugim. Potrzeba bardzo dużej czystości serca i wielkiego napięcia kontemplacji, żeby w blasku przekazywanego nam Boskiego światła ujrzeć obecnego tam również anielskiego posłańca.

Refrakcja – zmiana kierunku rozchodzenia się fali, gdy przechodzi do innego ośrodka.

Anielska mediacja

Anioł jest mediatorem Bożej światłości. Mediator jest osobą, która usprawnia komunikację między stronami i pomaga uczestnikom mediacji w wypracowaniu satysfakcjonującego obie strony rozwiązania. Mediator nie jest sędzią ani arbitrem. Musi zachować neutralność i bezstronność. Aniołowie pełnią funkcję mediacji w tym znaczeniu, że są posłańcami objawiającymi prawdę oraz wolę Bożą i są obecni w tym samym momencie, gdy Bóg staje się obecny dzięki ich przyjściu.

Człowiek, dziecko Boże, nie musi korzystać z pośrednictwa wielkich wezryków czy niebiańskich szambelanów, aby dostać się do swego Ojca. W przeciwieństwie do tego dzieje przymierza między Bogiem a Izraelem naznaczone są przekonaniem o bezpośredniej więzi Boga z człowiekiem. Lecz nawet w momencie, gdy owa głęboka relacja się nawiązuje, lud Boży ma świadomość, że ludzie nie są jedynymi stworzeniami Bożymi i że wokół Boga

znajduje się cała rzesza duchowych stworzeń, naszych starszych braci w porządku natury i pierworodnych w porządku łaski. Aniołowie nie są po to, by nakłaniać ludzi do przechodzenia przez ich niebiański przedpokój, lecz są sługami Boga, skoncentrowanymi wyłącznie na Nim oraz Jego wspaniałomyślnym planie względem nas.

Anioł w swej służbie usuwa się w cień.

W świecie aniołów istnieje pragnienie bycia nierozpoznawalnym, lęk przed byciem przeszkodą dla objawiającego się Boga. Anioł pragnie służyć usuwając się w cień i w tym sensie jest on stworzony, według niektórych Ojców Kościoła, na obraz Ducha Świętego. Anioł jest duchem na podobieństwo trzeciej Osoby Trójcy Świętej i posiada Jej własną cechę charakterystyczną, jaką jest całkowita dyskrecja miłości. Anioł gorliwie towarzyszy działaniu Trzeciej Osoby, całkowicie nastawionej na uwielbienie Syna, w którym wyraża się i objawia Ojciec. Anioł skrywa się więc całkowicie za chwałą Bożą, aby pozostać jedynie sługą objawienia tej chwały. W tym względzie anioł przypomina Jana Chrzciciela (we wschodniej ikonografii przedstawiany jest zawsze z anielskimi skrzydłami). Przedstawiając swoją misję i przesłanie, pozwala nam zrozumieć kim naprawdę jest anioł; „trzeba aby On wzrastał, a ja się umniejszał” Anioł jest nieustannie obecny przed obliczem Pana, kieruje nas ku temu obliczu i przygotowuje nas do tego, byśmy mogli je zobaczyć. Anioł jest także posłańcem, niejako kanałem komunikacji Boga z ludźmi do tego stopnia, że w Starym testamencie nie ma objawienia się Boga, która nie dokonywałaby się przez obecność Anioła Pańskiego

Natura i posłannictwo aniołów.

Aniołowie są duchami z natury, a gdy chodzi o funkcję, są posłańcami.

Są duchami z podwójnym sensie: po pierwsze nie są istotami materialnymi, lecz ponadto - w głębszym sensie – są stworzone na obraz Ducha świętego, Tego, który najlepiej wyraża w życiu Trójcy czysto duchowy charakter Boskiej natury.

Anioł przychodzi z wnętrza chwały Bożej, poprzedza ją i objawia. Z kolei Duch Święty sam jest manifestacją chwały Boga, jest tą manifestacją jako osoba Trójcy świętej.

W księdze Tobiasza, gdy ukazuje się anioł Rafał, to przedstawia się; „Ja jestem jeden z siedmiu, którzy stoją w pogotowiu i wchodzą przed majestat Pański”. Siedem aniołów – siedem duchów. W ST ten tytuł używany jako tytuł anielski a raz jako określenie działania Ducha Świętego: siedem darów Ducha Świętego, siedem duchów Boga działających na ziemi. Zarówno w Starym jaki i Nowym Testamencie ciągła ambiwalencja między obecnością samego Boga i obecnością aniołów.

Apokalipsa: „I ujrzałem siedmiu aniołów, którzy stoją przed Bogiem” (Ap 8,2). Lecz mogło to być za razem siedem duchów mocy Ducha Świętego: „Płonie przed tronem siedem lamp ognistych, które są siedmiu duchami Boga” (Ap 4,5)

Aniołowie są duchami nie tylko dlatego, że są niematerialni, ale również dlatego, że służą posłannictwu Ducha Świętego.

Aniołowie są duchami liturgicznymi

Autor bierze pod uwagę grecką etymologię słów „liturgia” w rozumieniu służby samemu Bogu szczególnie przez uwielbienie oraz „diakonia” rozumiana jako służenie Bogu poprzez stosunek do ludzi. To są właśnie dwa ukierunkowania, które definiują aniołów w relacji z Bogiem oraz ich relacji z ludźmi.

Pierwsza posługa – liturgia. Idea ta pochodzi z judaizmu. Liturgia żydowska jest nieustanną modlitwą wraz z aniołami.

Nie należy sądzić, że świętość aniołów to świętość duchów stworzonych jako niezawodne; są one stworzeniami i jako takie, mimo swej czystej duchowości, podlegają ograniczeniom i są zdolne do błędu. Bóg rozeznaje w niebiosach i osądza serce każdego z aniołów, każdy akt wyboru ich osobistej wolności (Hi 4,18; 15,15). W tejże księdze, znajdujemy pierwsze objawienie podziału w świecie aniołów, spowodowane przez zło popełnione osobiście przez stworzenia duchowe. Aniołowie weszli przez wiarę, nadzieję oraz przede wszystkim miłość w komunię z Ojcem w Synu przez Ducha Świętego. Anioł jest w stanie o wiele lepiej niż my ocenić rozstrzygający charakter tego przejścia: będąc o wiele bliżej Boga, o wiele bardziej dostrzega ogromną łaskę, jaka została mu okazana, i tak samo jest o wiele silniej kuszony, by ją odrzucić w skutek pychy.

Aniołowie zostali stworzeni przed ludźmi. Nasz świat – stworzenie materialne – zostało im powierzone (Pwt 32,8) str 79 przypisy – autor nawiązuje tu do tłumaczenia septuaginty, która mówi o dzieleniu narodów „według liczby aniołów Bożych” Każda osoba i każda wspólnota ludzka został przez Boga połączona więzią z pewnym bytem duchowym i oddana pod jego szczególną opiekę.

Trzeba odróżnić pewną formę czci należnej dobrym aniołom od adoracji, która należy się tylko Bogu.

Posłanymi, aby służyć (diakonia)

Będąc duchami liturgicznymi i hufcami niebiańskimi, aniołowie są sługami Boga przy boku ludzi. Bóg objawił to Izraelowi podczas wyjścia z Egiptu. Anioł, „który szedł przed nim”, był

tym, który prowadził Izraela przez pustynię. W późniejszych księgach pojawia się pod imieniem Michał, które to imię niesie w sobie samego Boga. W żydowskich pismach apokaliptycznych okresu międzytestamentalnego anioł – obrońca ludu Bożego nosi czasami imię samego Izraela ale podane są w nich również imiona siedmiu Archaniołów, siedmiu duchów lub „Aniołów Oblicza”. Te pisma nie wchodzą w skład Biblii, jednak możemy je uznać za autentyczne świadectwa Tradycji żydowskiej u progu Nowego Testamentu.

Aniołowie pojawiają się jako posłani przez Boga by chronić człowieka. Ma się wrażenie, że człowiek otaczany jest w sposób szczególny anielską opieką wtedy, kiedy jest samotny. Kiedy nie ma już wokół siebie naturalnej miłości (w ramach rodziny) wtedy Bóg ofiarowuje mu ową rodzinę duchową (księga Tobiasza, Jezus w samotności, w dziejach apostołskich aniołowie interweniują w obronie apostołów i w ogóle chrześcijan.

W modlitwie do Boga aniołowie stoją przy nas w roli adwokatów (paraklet). Gr parakletos, rzecznik, orędownik, oznacza dosłownie „przywołanego” na pomoc. Adwokat podaje zgodny z prawem i możliwy do zaakceptowania w jego świetle przekład tego, co chcemy powiedzieć. Rola charakterystyczna dla Ducha Świętego. Aniołowie są w istocie sługami Ducha Świętego, który inspiruje ich wstawiennictwo i służbę wobec nas. W księdze Tobiasza Rafał niesie ludzkie modlitwy, w Apokalipsie duchy niebieskie przedstawiają Bogu modlitwy świętych. Musimy przy tym wszystkim pamiętać, że ta posługa nie jest niezbędną, i że Bóg nie potrzebuje tłumacza, żeby nas zrozumieć.

Aniołowie są także charyzmatyczni obdarowani przez Boga charyzmatami prorocstwa, wstawiennictwa, a także uzdrawiania (ks Tobiasza, NT sadzawka Betesda – poruszenie wody). Aniołowie są tymi, którzy wskazują i wyjaśniają człowiekowi wolę Bożą. Jego rolą jest nieustanne tłumaczenie i objaśnianie nam Boga a Bogu nas. Są mediatorami i zwiastunami w trakcie wielkich wydarzeń zbawczych. W pełni czasów pojawiają się za każdym razem kiedy niebo otwiera się nad ziemią. Przy naszej śmierci również będą aniołowie. Na koniec zaś aniołowie towarzyszyć będą Jezusowi podczas paruzji.

Odwroćenie porządku naturalnego między aniołami a ludźmi w Bożym zamyśle łaski.

Człowiek w Biblii nosi zupełnie wyjątkowy tytuł: jest dziedzicem Boga, aniołowie zaś są sługami dziedzica. Są jego starszymi braćmi. W historii zbawienia dziedziczy młodszy, nie wykluczając w żaden sposób pierworództwa starszego. Spodobało się Bogu aby starszy, właśnie dlatego, że jest większy, wszedł do dziedzictwa dzięki młodszemu. Jest to Boży sposób przypomnienia mu, iż jest pierwszy tylko dzięki łasce a jego prawo starszeństwa nie jest prawem dla Boga. Bóg zapragnął odwrócić do góry nogami hierarchię natury w swoim zamyśle

łaski, „tak by się żadne stworzenie nie chępiło wobec Boga”. Lucyfer tej próby nie wytrzymał. Doskonałość jaką otrzymali aniołowie stanowi dar miłości. Bóg zechciał, by aniołowie osiągnęli swe wieczne szczęście dzięki zaakceptowaniu służby na rzecz Bożej opatrności względem ludzi. Anioł może wejść w posiadanie Boskiego szczęścia pozostając na służbie człowieka. Aniołowie są zawsze zadziwieni, kiedy widzą jak miłosierdzie Boże objawia się w stosunku do ich młodszych braci. Tutaj dotykamy dramatu grzechu, który rozegrał się w sercu Lucyfera. Jego grzech nie jest sprzeciwem wobec Boskiej potęgi, wręcz przeciwnie, demon pragnie, aby Bóg był Bogiem w blasku swego majestatu, lecz sprzeciwia się aby był ojcem dla człowieka, jego młodszego brata. Czyniąc tak, wyklucza się z jedyne go planu usynowienia.

Wydaje się, że grzech pychy pociągnął za sobą grzech zawiści wobec człowieka. Pycha diabła wiąże się z pragnieniem bycia ulubieńcem Boga, ze względu na doskonałość swojej duchowej natury – tak jakby owa doskonałość była jego własnością. Doprowadzając człowieka do grzechu próbował pokazać Bogu, że pomylił się On co do człowieka w wyborze łaski. Cały wysiłek diabła skupia się na tym, by uczynić ludzi niegodnymi Boskiego wybrania, aby Pan Bóg w końcu uznał, że się pomylił, i jego wybrał na swojego ulubieńca, ponieważ jest doskonalszy w swej naturze. Zapomniał natomiast, że doskonałość natury jest darem „cóż masz, czego byś nie otrzymał”? (1 Kor 4,7). Diabeł jest aniołem oskarżycielem, nieustannie kierującym Boskie spojrzenie na to, co człowiek zrobił złego. Myślenie szatana jest takie, że możemy zasłużyć na miłość Boga dzięki naturalnej doskonałości i w konsekwencji on „prymus powinien zostać wybrany spośród pozostałych. Szatan odrzucił łaskę – wezwanie do zaakceptowania faktu, iż zależy całkowicie od Boga jako Jego dziecko, bez roszczenia sobie praw do czegokolwiek z Jego strony.